

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/20/2020
Identifikačné číslo spisu: 8019200489
Dátum vydania rozhodnutia: 29.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8019200489.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ L.. P. T., 2/ X. T. a 3/ U.. G. T., všetci bytom v G., P., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom v Bratislave, Špitálska ulica č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 9. apríla 2019, Číslo: UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2019/3133, o kasačnej sťažnosti žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 17. decembra 2019 č. k. 2Sa/18/2019-55, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcov 1/ - 3/ z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) uznesením zo dňa 17. decembra 2019 č. k. 2Sa/18/2019-55 podľa § 98 ods. 1 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ - 3/ (dedičia zomretého účastníka správneho konania - žiadateľa o peňažný príspevok) domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 9. apríla 2019 č.: UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2019/3133, ktorým žalovaný zamietol odvolanie p. P. T. (nar. XXXX, zomr. X. L. XXXX) a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie zo dňa 1. októbra 2018 č.: PO3/APPNĚZP/SOC/2018/83557-6 o nepriznaní peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia.

2. Krajský súd žalobu na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho preskúmal v intenciách ustanovení zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 3 ods. 1, § 38 ods. 1, § 49 ods. 1-3, postupom podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (SSP) citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 2 ods. 1, 2 SSP a dospel k záveru, že žaloba je podaná neoprávnenými osobami.

3. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd z predloženého administratívneho spisu mal preukázané, že napadnutým rozhodnutím žalovaný odvolanie P. T. (nar. XXXX, zom. X.X.XXXX) zamietol a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov č. PO3/APPNĚZP/SOC/2018/83557-6 zo dňa 1.10.2018, ktorým nebol zomrelému priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia. Žalobcovia sú dedičmi zomrelého P. T. (deti a manželka).

4. Správny súd poukazuje na to, že predmetom administratívneho konania pred orgánmi verejnej správy oboch stupňov bol nárok zomrelého P. T. na peňažný príspevok na kompenzáciu jeho ťažkého zdravotného postihnutia, teda sa konalo o jeho právach a právom chránených záujmoch vzhľadom na istú telesnú, zdravotnú danosť konštatoval, že z ustanovení zákona č. 447/2008 Z. z., ktoré citoval vyplýva, že tieto nároky jednak nemožno postúpiť (na iné osoby), že nárok (už priznaný) na tento peňažný príspevok zaniká smrťou, a že v prípade priznania peňažného príspevku na kompenzáciu pred smrťou osoby, ktorá naň mala nárok, sa nevyplácajú ani sumy, ktoré boli splatné, ale nevyplatili sa do dňa smrti tejto osoby. Podľa názoru správneho súdu evidentne tak v prípade nárokov vyplývajúcich z ustanovenia § 38 ods. 1 písm. b) bod 2 nie je možné, aby sa iná osoba domáhala správnu žalobou ochrany práv a právom chránených záujmov osoby, ktorá zomrela, majúc za to, že žalobcovia, hoci ide o dedičov po zomrelom P. T., nie sú osobami oprávnenými podať správnu žalobu v tejto veci.

5. Krajský súd tiež konštatoval, že z citovanej zákonnej úpravy vyplýva, že aj v prípade, ak osoba mala konkrétny nárok priznaný, tento nárok zanikol smrťou oprávnenej osoby. Teda nebolo možné preniesť ani nárok, ani právo uplatniť procesný nástroj na domáhanie sa takéhoto nároku na iné osoby. V tejto veci však bolo orgánmi verejnej správy dokonca rozhodnuté, že nárok ani nevznikol. Preto ak pri priznanom nároku a neskoršej smrti oprávnenej osoby nedochádza k prechodu jeho niekdajšieho nároku a ani žiadneho procesného nástroja na jeho uplatňovanie na iné osoby, o to viac to platí, ak k priznaniu nároku ani nedošlo. V takom prípade nemožno preniesť procesné právo uplatniť procesný nástroj na iné osoby (hoci predtým bol uplatniteľný osobou, ktorej nárok sa skúmal), lebo by sa ním domáhali nároku, ktorý už nepatrí nikomu.

6. Krajský súd nepovažoval za správny názor žalobcov, že vec sa má spravovať normami občianskeho práva hmotného. K uvedenému konštatoval, že dotknutý nárok zomrelého P. T. nijako nevyplýval z noriem občianskeho práva, ale išlo o inštitút práva sociálneho zabezpečenia, ktoré je súčasťou verejného práva, a tak rozdiely v konkrétnych princípoch súvisiacich s prechodom práv medzi nositeľmi práv sú prítomné, a tento je jeden z nich. Explicitne zákon č. 447/2008 Z. z. stanovuje, že niektoré nároky sú nepostupiteľné, teda (odlišne od noriem občianskeho práva hmotného) vylučuje sukcesiu konkrétne do niektorých práv kedysi oprávnených osôb. Na tom už nič nemení skutočnosť, že k úmrtiu oprávnenej osoby došlo počas plynutia lehoty na podanie správnej žaloby, ktorú mala k dispozícii osoba domáhajúca sa nároku podľa osobitného zákona. Vzhľadom na uvedené, krajský súd žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. e/ SSP odmietol.

7. O nároku na náhradu trov konania krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak bola žaloba odmietnutá.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcov proti rozhodnutiu krajského súdu

8. Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podali žalobcovia 1/ - 3/ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Namietali, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v

takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP), rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 písm. j/ SSP). Navrhovali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Žalobcovia súhlasiac s názorom žalovaného, ako aj krajského súdu, že nároky nebohého p. P. T., st. nemožno postúpiť, respektíve už priznaný nárok zaniká smrťou a že v prípade priznania peňažného nároku na kompenzáciu pred smrťou osoby, ktorá naň mala nárok sa nevypláca a aj v prípade zmeny rozhodnutí by im príspevky neboli vyplatené, vyslovili názor, že to však nič nemení na univerzálnej sukcesii do procesného práva podať správnu žalobu v sociálnych veciach, keďže toto právo vzniklo neb. P. T., st. Uviedli, že o správnosti ich názoru svedčí aj právna úprava ustanovená v § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), podľa ktorého: „Ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.“ Žalobcovia mali za to, že neb. P. T., st. bola nezákonnými rozhodnutiami správnych orgánov spôsobená škoda, na ktorej náhradu mu za života vzniklo právo. Právo na náhradu škody v zmysle Občianskeho zákonníka prechádza na dedičov, pričom platí, že toto právo nie je možné uplatniť bez právoplatného zrušenia napadnutých rozhodnutí pre nezákonnosť krajským súdom; bez toho, aby správny súd zrušil (zmenil) rozhodnutie pre nezákonnosť nie je možné podniknúť ďalšie kroky smerujúce k náhrade škody. Dôvodili, že ak by sa akékoľvek nezákonné rozhodnutie nedalo podrobiť súdnemu prieskumu po smrti (pôvodne) oprávnenej osoby, išlo by o absurdný výklad právnych predpisov. V takom prípade by len náhoda - smrť osoby znamenala, že aj nezákonné rozhodnutie nie je možné zrušiť pre nezákonnosť. Namietali, že krajský súd sa náležite ich argumentáciou uvedenou v žalobe nevyporiadal.

10. Ďalej žalobcovia vyslovili názor, že je možné napadnuté rozhodnutia zrušiť pre nezákonnosť, následne v nových rozhodnutiach sa môže konštatovať nárok neb. P. T., st. na príspevky, avšak tie sa nevyplatia pre vyššie uvedené prekážky zákona č. 447/2008 Z. z. Tvrdili, že už samotná konštatácia nezákonnosti rozhodnutí bude istou satisfakciou pre pozostalých v tom smere, že sa preukáže správnosť ich názoru na nesprávne vydané rozhodnutia. Nesprávne a nezákonné rozhodnutia budú zrušené a môžu byť vydané rozhodnutia v súlade so zákonom. Neplatí, že na základe smrti osoby už musí akokoľvek nezákonné rozhodnutie ostať bez zmeny, hoci právni nástupcovia v lehote podajú správnu žalobu. Po vydaní nových rozhodnutí by tak po konštatácii nezákonnosti mohli právni nástupcovia zvážiť prípadne ďalšie kroky.

11. Za nesprávny postup krajského súdu žalobcovia považovali aj to, že krajský súd žalobu doručil žalovanému na vyjadrenie a repliku poslal na vyjadrenie žalobcom a až následne správny súd vydal uznesenie o odmietnutí žaloby, majú za to, že ide o procesné pochybenie súdu, pretože vo veci začal konanie napriek tomu, že následne rozhodol o odmietnutí žaloby.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcov

12. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcov 1/ - 3/ vyjadril podaním z 27. februára 2020. Trval na svojom vyjadrení č. 2019/10547 z 23.8.2019. Žalovaný sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením uznesenia krajského súdu, v zmysle ktorého podľa § 98 ods. 1 písm. e/ SSP bola žaloba odmietnutá, keďže bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

13. Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti bolo žalobcom 1/ - 3/ doručené na vedomie.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), v rozsahu námietok žalobcov uvedených v kasačnej sťažnosti, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcov nie je dôvodná.

15. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde v danej veci bolo uznesenie krajského súdu, ktorým správny súd odmietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ - 3/ (dedičia zomretého účastníka správneho konania - žiadateľa o peňažný príspevok) domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 9. apríla 2019 č.: UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2019/3133.

16. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozhodnutia správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

17. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zo dňa 9. apríla 2019 č.: UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2019/3133, ktorým žalovaný zamietol odvolanie p. P. T. (nar. XXXX, zomr. X. L. XXXX) a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie zo dňa 1. októbra 2018, Číslo: PO3/APPNŤZP/SOC/2018/83557-6 o nepriznaní peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia.

18. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

19. Kasačný súd v danej veci zistil, že krajský súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho, keď napadnutým uznesením žalobu odmietol z dôvodu, že ju podali zjavne neoprávnené osoby, postupoval v súlade s právnou úpravou ustanovenou v tretej hlave tretej časti v spojení s právnou úpravou ustanovenou v druhej hlave druhej časti Správneho súdneho poriadku.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

20. Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

21. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

22. V zmysle čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Základnou premisou materiálneho právneho štátu prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka náleзов a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I. ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka náleзов a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I. ÚS 10/98)“. (I. ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka náleзов a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750). Z uvedeného vyplýva, že pre zabezpečenie materiálneho právneho štátu je povinnosťou mocenských orgánov štátu konať a rozhodovať v súlade so zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy.

23. Vychádzajúc z uvedeného kasačný súd mal preukázať, že medzi účastníkmi konania ostala sporná zásadná otázka, a to či na žalobcov ako právnych nástupcov neb. P. T., zomr. X.X.XXXX, uplatňujúceho si nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu jeho ťažkého zdravotného postihnutia, prešlo právo na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté o nepriznaní peňažného príspevku na kompenzáciu jeho ťažkého zdravotného postihnutia. Z uvedených dôvodov najvyšší súd zameril svoju pozornosť na túto zásadnú otázku.

24. Najvyšší súd z predloženého spisu mal preukázať, že krajský súd odmietol žalobu z dôvodu, že predmetom administratívneho konania pred orgánmi verejnej správy oboch stupňov bol nárok zomrelého p. P. T., st. na peňažný príspevok na kompenzáciu jeho ťažkého zdravotného postihnutia, teda sa konalo o právach a právom chránených záujmoch zomrelého p. P. T., st. posudzujúc jeho ťažké zdravotné postihnutie v intenciách zákonnej úpravy ustanovenej v zákone č. 447/2008 Z. z. Krajský súd dospel k záveru, že žalobcovia ako dedičia po zomrelom p. P. T., st. nie sú osobami oprávnenými podať v tejto veci správnu žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu.

25. Podľa článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

26. Podľa článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

27. Podľa § 2 ods. 1, 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

28. Podľa § 35 ods. 1 SSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, orgán verejnej správy a ten, komu ju zákon priznáva.

29. Podľa § 25 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správny súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencii. Ak niektorá otázka nie je riešená ani v Civilnom sporovom poriadku, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva.

30. Podľa § 61 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

31. Pri fyzických osobách spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou (§ 7 Občianskeho zákonníka).

32. Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

33. Podľa § 63 ods. 1 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

34. Podľa § 63 ods. 2 CSP, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

35. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy predpokladom pokračovania v konaní je predovšetkým v tých konaniach (i pri súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutí a opatrení orgánov verejnej správy), predmetom ktorých je vlastníctvo, respektíve majetok zomretého, alebo nároku naň (napríklad reštitučné konanie). V ponímaní vice versa, pôjde o prípady, kedy ochrana subjektívnych práv sa bude výlučne vzťahovať na zomretú fyzickú osobu, čím teda bude daný dôvod na postup podľa § 99 písm. b/ SSP spočívajúci v zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť (a súčasne nie je daný dôvod na odmietnutie žaloby podľa § 98 ods. 1) s tým, že otázku procesnej subjektivity možno zaradiť medzi procesné podmienky na strane účastníka konania.

36. V správnom konaní, ktoré je upravené v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov - správny poriadok (prejednávanej veci samotný zákon č. 447/2008 Z. z. odkazuje na podpornú aplikáciu správneho poriadku, § 53 ods. 1, 2), platia pri posudzovaní otázky spôsobilosti účastníka na práva a povinnosti, ktorá u fyzických osôb vzniká narodením a zaniká smrťou, rovnaké pravidlá, ako v prípade konania pred súdom, či už v procese civilnom, alebo v rámci správneho súdnictva (§ 14 správneho poriadku). V zmysle tejto právnej úpravy v prípade, ak účastník konania stratí spôsobilosť byť účastníkom konania (fyzická osoba zomrie) a konanie sa týka výlučne osoby účastníka konania, je daný dôvod na zastavenie konania podľa § 30 ods. 1 písm. c/ správneho poriadku, podľa ktorého „Správny orgán konanie zastaví, ak účastník konania zomrel, bol vyhlásený za mŕtveho alebo zanikol bez právneho nástupcu a konanie sa týkalo len tohto účastníka konania (...);“

37. Podľa § 49 ods. 1, 2, 3 zákona č. 447/2008 Z. z., nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu nemožno postúpiť.

Nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu zaniká dňom smrti fyzickej osoby, ktorej sa poskytoval. Ak sa peňažný príspevok na kompenzáciu priznal pred smrťou fyzickej osoby, splatné sumy, ktoré sa nevyplatili do dňa jej smrti, sa nevyplatia. To neplatí na peňažný príspevok na osobnú asistenciu za hodiny osobnej asistencie vykonané a nevyúčtované do dňa smrti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý sa vyplatí osobnému asistentovi.

38. V súlade s citovanou právnou úpravou ustanovenou v § 49 ods. 1, 2, 3 zákona č. 447/2008 Z. z. krajský súd ustálil správne právny názor, že nároky na peňažný príspevok na kompenzáciu jednák nemožno postúpiť (na iné osoby), že nárok (už priznaný) na tento peňažný príspevok zaniká smrťou, a že v prípade priznania peňažného príspevku na kompenzáciu pred smrťou osoby, ktorá naň mala nárok,

sa nevyplácajú ani sumy, ktoré boli splatné, ale nevyplatili sa do dňa smrti tejto osoby, majú za to, že v prípade nárokov vyplývajúcich z ustanovenia § 38 ods. 1 písm. b) bod 2 nie je možné, aby sa iná osoba domáhala správnu žalobou ochrany práv a právom chránených záujmov osoby, ktorá zomrela, a preto žalobcovia, hoci ide o dedičov po zomrelom P. T., nie sú osobami oprávnenými podať správnu žalobu v tejto veci. Krajský súd správne tiež konštatoval, že z citovanej zákonnej úpravy vyplýva, že aj v prípade, ak osoba mala konkrétny nárok priznaný, tento nárok zanikol smrťou oprávnenej osoby. Teda nebolo možné preniesť ani nárok, ani právo uplatniť procesný nástroj na domáhanie sa takéhoto nároku na inú osobu.

39. Na zdôraznenie správnosti právneho názoru krajského súdu, na základe ktorého dospel k záveru o dôvodnosti odmietnutia žaloby, najvyšší súd konštatuje nasledovné. Účastník správneho konania neb. P. T., st. žiadal o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu jeho ťažkého zdravotného postihnutia. Účelom kompenzácie v oblasti zvýšených výdavkov v súvislosti s jeho ťažkým zdravotným postihnutím je zmierniť dôsledky pravidelných zvýšených výdavkov spojených s jeho ťažkým zdravotným postihnutím. Ide o peňažný príspevok, ktorý je výlučne spätý s fyzickou osobou ako žiadateľa o konkrétny peňažný príspevok a bezprostredne súvisiaci s jeho nepriaznivým zdravotným stavom dosahujúcim vo svetle právnej úpravy zákona č. 447/2008 Z. z. intenzitu ťažkého zdravotného postihnutia. Procesným dôsledkom toho potom je, že ak zomrie v priebehu konania fyzická osoba (bez ohľadu, na to, či sa jedná o konanie správne, alebo súdne), ktorá uplatnila takéto právo, musí byť konanie zastavené, pretože vzhľadom na povahu veci (zánik práva viazaného na konkrétnu osobu) nemožno pokračovať v konaní s dedičmi zomretého. Táto skutočnosť má teda za následok, že ak žiadateľ o konkrétny peňažný príspevok stratí spôsobilosť byť účastníkom konania (zomrie) v priebehu správneho konania, je daný dôvod na zastavenie konania podľa § 30 ods. 1 písm. c/ Správneho poriadku, a ak v priebehu konania pred súdom (správnym súdom), je daný dôvod na zastavenie konania podľa § 99 písm. b/ SSP. Z uvedeného plynie potom záver, že nie je daný rozumný dôvod na to, aby krajský súd v prípade, ak účastník správneho konania stratí spôsobilosť byť účastníkom konania medzi dvomi síce odlišnými, ale potenciálne na seba nadväzujúcimi konaniami (medzi skončeným správnym konaním a ešte nezačatým súdnym konaním), tak ako sa stalo v prejednávanej veci, pripustil žalobu podanú dedičmi tohto účastníka správneho konania a vec prejednal a rozhodol.

40. Vzhľadom k uvedenému najvyšší súd vyhodnotil námietku žalobcov, ktorou namietali nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP) za nedôvodnú.

41. Najvyšší súd ako nedôvodnú vyhodnotil tiež námietku žalobcov, ktorou namietali, že krajský súd sa náležite nevysporiadal s ich argumentáciou uvedenou v žalobe vo vzťahu ich univerzálnej sukcesii do procesného práva podať správnu žalobu v sociálnych veciach, keďže toto právo vzniklo neb. P. T., st., odkazom na právnu úpravu ustanovenú v § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

42. Podľa § 5 ods. 1, 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

Právo na náhradu škody má i ten, s kým nebolo konané ako s účastníkom konania, aj keď s ním, ako s účastníkom konania, konané malo byť.

Ak bolo nezákonné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, právo na náhradu škody má ten, komu nezákonným rozhodnutím škoda vznikla.

43. Podľa § 6 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť,

možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

Ak bola škoda spôsobená rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorým orgán verejnej moci prekročil svoju právomoc, nie je zrušenie alebo zmena rozhodnutia pre nezákonnosť podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody. Za nezákonné rozhodnutie sa nepovažuje výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky.

44. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. najvyšší súd ustálil záver, že procesné nástupníctvo žalobcov na podanie žaloby v danom prípade nie je možné odvodiť ani podľa tejto právnej úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. Vzhľadom k tomu, že v danom prípade predmetom konania (správneho resp. súdneho) bol nárok výlučne viažuci sa k osobe neb. P. T., st. ako osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a od tejto skutočnosti sa odvíjali ďalšie touto osobou uplatnené nároky plynúce zo zákona č. 447/2008 Z. z., aj prípadné uplatnenie si nároku na náhradu škody by prináležalo výlučne tejto osobe (keďže prípadná škoda by zasiahla výlučne do jej osobnej sféry). Ide teda o nároky, ktoré sú úzko späté s osobou neb. P. T., st., že nemôžu byť považované za prevoditeľné, a preto dedičia tejto osoby (tu žalobcovia 1/ - 3/) nie sú v takej pozícii, aby mohli pokračovať v konaní v mene neb. P. T., st. vrátane konania podľa zákona č. 514/2003 Z. z. V danej súvislosti, najmä čo do viazanosti uplatnených nárokov na osobu, ktorá o ne žiada, najvyšší súd opäť upriamuje pozornosť na zákonné znenie § 49 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z. z., podľa ktorého nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu zaniká dňom smrti fyzickej osoby, ktorej sa poskytoval (ods. 1) s tým, že ak sa peňažný príspevok na kompenzáciu priznal pred smrťou fyzickej osoby, splatné sumy, ktoré sa nevyplatili do dňa jej smrti, sa nevyplatia (ods. 2).

45. Najvyšší súd v danom prípade dáva súčasne do pozornosti zákonné znenie vyššie citovaného ustanovenia § 5 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní, prípadne ten, s kým nebolo konané ako s účastníkom konania, aj keď s ním, ako s účastníkom konania, konané malo byť. Pokiaľ potom účastník správneho konania stratil spôsobilosť byť účastníkom konania v dôsledku jeho smrti a súčasne z dôvodov vyššie uvedených neprichádzalo do úvahy pokračovanie v konaní s jeho dedičmi, potom aj konanie v zmysle právnej úpravy ustanovenej zákonom č. 514/2003 Z. z. iniciované právnymi nástupcami pôvodného účastníka konania do úvahy neprichádza.

46. Kasačný súd nepovažoval za správny ani názor žalobcov, podľa ktorého nesprávne a nezákonné rozhodnutia budú zrušené a môžu byť vydané rozhodnutia v súlade so zákonom, keďže správny orgán po prípadnom zrušení a vrátení veci by nemal inú možnosť, len konanie podľa § 30 ods. 1 písm. c/ správneho poriadku v spojení s § 53 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z. z. zastaviť.

47. Najvyšší súd vyhodnotil ako nedôvodnú aj námietku žalobcov, ktorou namietali nezákonnosť postupu správneho súdu. K uvedenej námietke kasačný súd konštatuje. Postup krajského súdu, ktorým tento pristúpil k odmietnutiu žaloby po tom, čo najskôr zaslal podanú žalobu na vyjadrenie žalovanému a následne vyjadrenie žalovaného žalobcom 1/ - 3/, nemožno považovať za také procesné pochybenie majúce za následok nezákonnosť ním vydaného uznesenia o odmietnutí žaloby.

48. Z dôvodov uvedených vyššie, najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalobcov 1/ - 3/ v zmysle § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

49. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcom 1/ - 3/, ktorí v tomto konaní nemali úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP <. v spojení s § 167 ods. 1 SSP <.) a žalovanému ich nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jeho strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

50. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP v

spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.